

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/734/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

188/2013. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszosok meghatalmazott képviselője¹ által 2012. szeptember 3-án előterjesztett panaszát a 2013. június 12-én megtartott zárt ülésén – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányságának – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok 2012. szeptember 3-án a Testület panaszbejelentő formanyomtatványát kitöltve, elektronikus úton terjesztették elő panaszukat, melyben az alábbiakat adták elő.

I. rendű panaszos a budapesti C. U. szórakozóhely varieté műsorának szereplője, míg a II. rendű panaszos a létesítmény vezetője. A beadvány kitér rá, hogy a szórakozóhely magát melegbarátként határozza meg, vendégei között nagy számban vannak leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű közösség körébe tartozó személyek.

2012. augusztus 24-éről 25-ére virradó éjszaka a BRFK kerületi Rendőrkapitánysága két alkalommal végzett ellenőrzést a helyszínen önkormányzati és tűzvédelmi hatósági közreműködéssel. A panaszbeadványban foglaltak szerint a vendégeket a szórakozóhelyről „kizavarták”, majd az utcán álló rendőrök a szórakozóhely alkalmazottaira és vendégeire,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok és meghatalmazott képviselőjük személyes adatait töröltük.

különösen azok szexuális irányultságára illetve nemi identitására folyamatosan bántó megjegyzéseket tettek (például: „azt nézd meg, az hogy néz ki”), „fűjjogtak”, és az érintettek kinézetén nevettek. Az egyik transzvesztita alkalmazott kapcsán az egyik rendőr odaszólt a másiknak, hogy „ez nem is lány, hanem egy köcsög”.

Az I. rendű panaszossal az egyik rendőr közölte, hogy menjen vissza a szórakozóhelyre, mert ruhája közszeméremtsértő. Később őt arra szólították fel, hogy a vendégeket fizetés nélkül küldje el. I. rendű panaszos tájékoztatta a rendőröket, hogy főnökének utasítása nélkül a rendőri felszólításnak nem tud eleget tenni. A rendőr erre megjegyezte, hogy „hát én akkor sem fogok hét óráig itt állni, hogy a buzik fizessék a számláikat”.

A II. rendű panaszos szóvá tette, hogy komoly kár éri amiatt, hogy a vendégeket nem engedik fizetni. Az eljárást vezető rendőr erre közölte, hogy „legalább lesz a buziknak egy jó napjuk”.

A beadványban a panaszosok összességében azt sérelmezték, hogy a rendőrök a szórakozóhely alkalmazottainak és vendégeinek szexuális irányultságára az emberi méltóságot sértő módon utaltak, és előítéleteiknek és személyes undoruknak nyíltan hangot adtak. Hivatkoztak több releváns jogszabályra a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról, így az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.), a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint a Rendőri Hivatás Etikai Kódexének releváns rendelkezéseire.

2) A panaszosok képviselője 2012. szeptember 4-ei levelében megküldte a Testület számára a panaszosok által kitöltött elektronikus panaszbeadvány aláírt változatát, valamint csatolta a panaszosok által aláírt meghatalmazást a Testület előtti képviseletükre.

3) A Testület 2012. szeptember 20-án levélben fordult a panaszosok képviselőjéhez, melyben a BRFK-án előterjesztett panaszuk aktuális állásáról kért információt. A képviselő 2012. október 26-ai levelében tájékoztatta a Testületet, hogy a BRFK kerületi Rendőrkapitánysága lefolytatta vizsgálatát, melyet csatoltan megküldött. Sérelmezte, hogy a vizsgálat nem volt alapos.

4) A panaszosok által megküldött rendőri vizsgálatról készült, 2012. szeptember 17-én kelt tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza.

A BRFK kerületi Rendőrkapitányság vezetője (r. alezredes) azután rendelt el vizsgálatot, hogy az I. rendű panaszos 2012. augusztus 27-én elektronikus úton bejelentést tett az Országos Rendőr-főkapitányságon. Az irat megállapítja, hogy a kérdéses napon, 2012. augusztus 24-én a kerületi Rendőrkapitányság társszervekkel együttműködve szórakozóhelyek ellenőrzését hajtotta végre. A szórakozóhely ellenőrzése során azt tapasztalták, hogy a helyszínen tartózkodó vendégek száma a megengedett 50 fő helyett közel 130 fő volt. A fentiek okán a Katasztrófavédelem és a helyi önkormányzat közös döntése alapján a szórakozóhelyet részlegesen kiürítették.

A kérdéses intézkedésben hat rendőr vett részt, akik utasítás alapján a Katasztrófavédelem és az önkormányzat alkalmazottjainak az intézkedését biztosították. A szórakozóhely kiürítését a rendőrök kezdték meg, melynek során a pincehelyiségből az utcafrontra irányították a vendégeket. Ennek végrehajtása során hangos zene szólt, az egymás közötti kommunikáció során egymás hangját is nehézkesen lehetett hallani. A kiürítésre vonatkozó információt

határozottan, lényegre törően, minden sértő kifejezést mellőzve igyekeztek az érintettek tudtára adni. Az öltözőhelyiségben fellépő ruhába beöltözött személyek részére az ott megjelent rendőr lehetőséget adott az utcai viseletbe való átöltözésre, figyelemmel arra, hogy ne ériék inzultusok az utcán tartózkodó személyektől és járókelőktől.

Az intézkedő rendőrök nyilatkozata szerint az utcán gyülekező vendégek egyre türelmetlenebbek, idegesebbek voltak, fizetési-fogyasztási problémák merültek fel, így egymást sértegették és becsmérítő kifejezéseket használtak egymással szemben.

A szórakozóhelyet az éjszaka folyamán ismételten ellenőrizték hajnali 2 óra 40 perckor. Ennek során a színpad mellett a szórakozni összegyűlt vendégek szóváltásba keveredtek a fellépőkkel, és a zajban kivehetőek voltak bizonyos obszcén kifejezések, melyekkel egymást illették. Mivel továbbra is a megengedhető létszámot jóval meghaladóan, közel 100 fő tartózkodott a helyszínen, a létesítményt kiürítették és bezáratták. A türelmetlen vendégek a rendőröket vonták kérdőre, azt állítva, hogy az ellenőrzésre az ott megjelentek mássága okán került sor. A vendégek egy része a rendőröket „meleggyűlölőnek” titulálta. A kialakult helyzetben a jelenlévők egyre hangosabbak lettek. A környéken lakók nyugalma érdekében a helyszínen tartózkodókat figyelmeztették a hangoskodás abbahagyására, mely eredményre vezetett.

Az irat végezetül megállapítja, hogy az egymással ellentmondó nyilatkozatok alapján kétséget kizáróan nem lehetett bizonyítani az I. rendű panaszos által megjelölt gúnyolódó kifejezéseket.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) 2012. augusztus 13-án a BRFK kerületi Rendőrkapitánysága Végrehajtási Tervet készített 2012. augusztus 23. és 24. éjjelére az illetékességi területén található szórakozóhelyek és kiskereskedelmi egységek fokozott ellenőrzéséhez. Az irat rögzíti, hogy a kerületben az utóbbi időben több lakossági bejelentés érkezett csendháborítás, illetve a szórakozó vendégek közterületi – gyakran garázda – magatartása miatt, melynek következtében a kerületben található és üzemeltetett vendéglátó egységek szűrőpróbaszerű, visszatérő ellenőrzése vált indokolttá. A tervezett rendőri intézkedés céljaként a lakossági bejelentések, jelzések hitelességének ellenőrzését, valamint a vendéglátó helyiségekre vonatkozó nyitvatartási, üzemeltetési, jövedéki és egyéb-, a 23/2011. (III. 08.) Korm. rendeletben foglalt szabályok betartásának ellenőrzését jelölték meg. A Végrehajtási Terv az adott időszakra előre meghatározott vendéglátóhelyek ellenőrzését írta elő, éjszakánként 5-6 létesítmény felkeresésével. 2012. augusztus 24-ére a panaszeljáráásban szóban forgó szórakozóhely ellenőrzését is előírták.

2) A Végrehajtási Terv foganatosítása tárgyában a kerületi Rendőrkapitányság kapitányságvezető-helyettese megkereste a kerületi Önkormányzatot és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóságot annak érdekében, hogy a fokozott ellenőrzéshez biztosítsanak két-két főt. A levél megjelöli azokat a szórakozóhelyeket, melyek ellenőrzését előre rögzíti, így a panasz eljárás tárgyát képező C. U. is szerepel a listán.

3) A Testület rendelkezésére bocsátották az I. rendű panaszos által 2012. augusztus 27-én a BRFK Ügyeletére megküldött elektronikus panaszbeadványát. Az I. rendű panaszos által megfogalmazott sérelmek nagyvonalakban megegyeztek a Testülethez megküldött panaszbeadványban előadottakkal. Konkrét, személyét érintő panaszt nem fogalmazott meg, csak kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök a szórakozóhely kiürítése során gúnyolódtak és obszcén szavakkal illették az ott dolgozókat és vendégeket, velük szemben diszkriminatív magatartást tanúsítottak.

Az I. rendű panaszos elektronikus beadványát még aznap továbbították elbírálásra a kerületi Rendőrkapitánysághoz.

4) A BRFK kerületi Rendőrkapitányságának mb. kapitányságvezetője 2012. november 21-ei levelében az alábbiakról tájékoztatta a BRFK Hivatalának Perképviselőti és Panaszügyi Osztályát.

A BRFK kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai a 01070/8481/2012. sz. Végrehajtási Terv és a 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet alapján 2012. augusztus 24-én 21 órakor és augusztus 25-én hajnali 4 óra közötti időpontban szórakozóhelyek és kiskereskedelmi egységek fokozott ellenőrzését hajtották végre. Az ellenőrzésben a rendőri szerv részéről hat fő, a B. város kerületi Polgármesteri Hivatalától két fő, a Katasztrófavédelem részéről további két fő vett részt. A panaszeljárás tárgyát képező szórakozóhelyet kétszer ellenőrizték az éjszaka folyamán.

Az első ellenőrzés alkalmával az önkormányzati munkatársak és a Katasztrófavédelem helyszíni döntése alapján került sor a szórakozóhely részleges kiürítésére. A vendégeket felkérték, hogy távozzanak, és felhívták a vezetőség figyelmét arra, hogy az engedélyezett létszámot tartsák be. A szórakozóhely vezetőjével (a II. rendű panaszossal) közölték, hogy néhány órán belül újabb ellenőrzést tarthatnak.

A második ellenőrzés alkalmával a megengedett 50 fő helyett 97 fő tartózkodott a szórakozóhelyen, ezért a hatóság képviselői a kiürítés és az aznapi bezáratás mellett döntöttek. A kiürítés és a jegyzőkönyvek kitöltése kb. 1 órát vett igénybe. A szórakozóhelyen az önkormányzat és a Katasztrófavédelem munkatársai döntésének végrehajtásán kívül más rendőri intézkedésre nem került sor. Az irat végezetül rögzíti, hogy az ellenőrzésről videofelvétel nem készült.

5) A kerületi Rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő r. hdgy. 2012. augusztus 27-én készítette el jelentését, mely a panaszeljárás szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazza. A szórakozóhely első ellenőrzése során a szórakozóhelyet részlegesen kiürítették oly módon, hogy a szórakozóhely alkalmazottja egyenkénti számlálással a megengedhető 50 főt engedte vissza a létesítménybe, a többi vendég részére pedig biztosították a fizetés lehetőségét. A vezetőség figyelmét felhívták arra, hogy a szabályokat – elsősorban a vendégek létszámára vonatkozóan – tartsák be.

A C. U. ismételt ellenőrzése hajnali 2 óra 40 perckor kezdődött. A szórakozóhely bejáratánál a II. rendű panaszos állt, aki feltett kérdésre azt állította, hogy az üzlet technikai okok miatt zárva tart. Mivel a zárt ajtón keresztül halk, másokat nem zavaró zene szűrődött ki az utcára, melyből arra lehetett következtetni, hogy a szórakozóhely még nyitva van, a r. hdgy. felkérte a II. rendű panaszost, hogy engedje őket betekintésre a klubba. Kérésének eleget téve a kulcsra zárt ajtót a panaszos kinyitotta, majd tájékoztatta a rendőröket, hogy a jelenlévő

vendégeket visszaengedte a szórakozóhelyre. A társszervekkel való ellenőrzés eredményeként a klub teljes kiürítése mellett döntöttek. A zenét kikapcsolták és felszólították a jelenlévőket, hogy hagyják el a szórakozóhelyet, mely körülbelül 25-30 perc alatt valósult meg. Kilépéskor a r. hdgy. egyik kollégája egyenként megszámolta a vendégeket. A megengedett 50 fő helyett 97 fő vendég és 9 fő személyzet tartózkodott a szórakozóhelyen. Az irat végül rögzíti, hogy a II. rendű panaszos jelezte azon szándékát, hogy az intézkedés miatt panasszal éljen.

6) A fokozott ellenőrzés végrehajtásáról készült jelentés „észrevételek” rovata csupán annyit rögzít, hogy egy szórakozóhely részleges, majd teljes kiürítését foganatosították. Az irat hátoldalán kézzel írott szöveg található, melyből a C. U-ra vonatkozóan annyi többletinformáció található, hogy a szórakozóhely részleges-, majd teljes kiürítésére a tűzvédelmi előírásokra tekintettel került sor.

7) A fokozott ellenőrzésben szintén résztvevő r. törm. 2012. szeptember 13-ai jelentése az eseményeket a következőképpen ismerteti. A szórakozóhely részleges kiürítése során lehetőséget biztosítottak az utcán tartózkodó vendégeknek arra, hogy fogyasztásukat rendezzék. A második, visszatérő ellenőrzés alkalmával az intézkedő rendőrök azt tapasztalták, hogy a klub hátsó, belső terében egy színpadon előadás folyt. A színpad mellett a fellépésre váró férfiak tartózkodtak, akikről a ruházatuk miatt (fekete bőrnadrág, ill. felső ruházat, siltes sapka) több vendég azt feltételezte, hogy rendőrök, és kérdőre vonták őket, hogy miért ürítik ki a szórakozóhelyet. A szóbeli vitát észelve a színpadon tartózkodó egyik fellépő odament és hangosan kiabálva közölte a hangoskodó vendégeknek, hogy nem rendőrökkel vitatkoznak, hanem ott dolgozó fellépőkkel. A r. törm. többször halotta, amint az ott dolgozó, rendőrnek ítélt fellépők mondataikban a panaszosok által sérelmezett obszcén kifejezéseket intézték a kiabáló vendégek felé. A kiürítést követően, az idő múlásával a vendégek egyre türelmetlenebbek lettek és egymással kezdtek vitatkozni, illetve kérdőre vonták a rendőröket, azt feltételezve, hogy másságuk miatt zárták be a klubbot. A r. örm. válaszában igyekezte megmagyarázni, hogy a klub bezárására a megengedettnél nagyobb létszám miatt került sor. Néhányan azonban nem vették tudomásul a tájékoztatást és továbbra is azt feltételezték, hogy a rendőrök „meleggyűlölők”, és emiatt zárták be a klubbot. Az utcán egyre hangosabban kiabáltak a jelenlévők, ezért a környéken lakók nyugalma érdekében megkérték a szórakozóhelyen dolgozó egyik fellépőjét, hogy ismertesse a vendégekkel az intézkedés okát. A fentiek után a hangoskodást a vendégek abbahagyták. A r. örm. jelentésében úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés során sem ő, sem kollégái, sem a társszervek nem tettek provokatív, illetve sértő megjegyzéseket. A kiürítésről szóló információt a vendégek részére határozottan, lényegre törően, de mindenféle sértő kifejezést mellőzve közölték. Hozzátette, hogy az intézkedés során a klubban hangos zene szólt, így egymás szavát csak nagyon közelről lehetett hallani. Az intézkedés egyéb részleteiről a továbbiakban a r. hdgy-i jelentéssel egyezően számolt be.

8) A panaszolt eseményeket az intézkedésben résztvevő r. ftörm. is rögzítette 2012. szeptember 13-ai jelentésében. A kiürítés során az öltözőben 4-5 főt talált, akikkel közölte, hogy nekik is el kell hagyniuk a klubbot. Az egyik férfi, aki sminkben, necc harisnyában és női felső öltözkében volt, tájékoztatta a r. ftörm.-ert, hogy nekik aznap este fellépésük van, amit elő szeretnének adni. Továbbá megkérték az intézkedő rendőrt, hogy azért se kelljen az utcára felmenniük, mert a járókelők atrocitásától és fizikai bántalmazásától tartanak. A r. ftörm. tájékoztatta a fellépőket, hogy ő utasítást hajt végre, és köteles kiüríteni a klubbot, de lehetőséget biztosít a fellépőknek arra, hogy átöltözzenek mielőtt kimennének a szórakozóhelyről. Pár perc múlva 4-5 fő jött ki az öltözőből, és az utcafrontra mentek. A r. ftörm. lent maradt a pult mellett, ahol a társszervek intézkedését biztosította. Az üzlet vezetője

közölte vele, hogy az utcán tartózkodó vendégei még nem fizették ki fogyasztásukat, így az intézkedés végeztével szeretné, ha visszaengednék őket. A szabályok betartásáról, valamint az ismételt ellenőrzés lehetőségéről figyelmeztették a vezetőt, majd távoztak a helyszínről és visszaengedték az utcán tartózkodó személyeket, hogy ki tudják fizetni a fogyasztásukat.

Az ismételt ellenőrzés során a r. ftörm. számolta a szórakozóhelyről távozó személyek számát. Megjegyezte, hogy néhányan fellépő ruhában és kisminkelve hagyták el a klubbot. Amíg a társszervek a jegyzőkönyvet írták az üzletvezető jelenlétében, a rendőrök az utcán felügyelték a várakozó vendégeket. Az idő múlásával a vendégek egyre türelmetlenebbek lettek és elkezdtek egymással vitatkozni. Ennek során a r. ftörm. hallotta, hogy az egyik vendég közölte, hogy ő kifizette a beléptető karszalag árát (300 forintot), amelyet lefogyaszthat, és ha bezár a hely, akkor neki adós lesz a hely. A klub portása közölte a jelenlévőkkel, hogy azon az éjszakán már biztosan nem lehet visszamenni a klubba, de más alkalommal mindenkit szívesen várnak vissza. A portás és az egyik vendég közt vita kerekedett, mely odáig fajult, hogy a portás trágár kifejezéssel illetve közölte vele, hogy a továbbiakban be ne merje tenni a lábát a szórakozóhelyre. Egy másik személy a portással vitában álló személynek oda akart adni 300 forintot, de azt nem fogadta el és a helyszínről távozott.

Az utcán várakozó többi személy is egyre türelmetlenebb lett, mire az egyik, sminkben és női ruhában lévő férfi [az I. rendű panaszos] közölte, hogy ő az utcán is elő tudja adni a műsorát, mivel ott is le tud vetkőzni. A r. ftörm. erre tájékoztatta a panaszost, hogy az utcán ne vetkőzzön le, mert az közszeméremsértő és további intézkedést von maga után.

A jelentés további része a korábban ismertetett jelentésekkel egyezően rögzíti az eseményeket, a rendőrök által használt hangnem vonatkozásában is.

9) A BRFK Kommunikációs Osztálya által egy újságíró számára megküldött levél röviden ismerteti a C. U-ban 2012. augusztus 24-én foganatosított intézkedés okát és a megtett lépéseket.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) releváns rendelkezéseire – a panaszos kifogásai alapján az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testületnek először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az Rtv. 92. §-ából következik továbbá, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett.

A panaszosok által előadott sérelmek egy része a helyszínen megjelent rendőrök által a szórakozóhely alkalmazottait és vendégeit összességében érintő sértő kifejezések vonatkozásában fogalmazódott meg, tehát nem célzottan a panaszosok személye tekintetében. Előadásuk szerint a rendőrök a szórakozóhely kiürítését követően a már utcán várakozó személyek szexuális irányultságára, illetve nemi identitására folyamatosan bántó megjegyzéseket tettek, az érintettek kinézetét kinevették, és őket lehurrogták.

A rendőröknek az intézkedés során tanúsított magatartása - közvetett módon – vitán kívül kihatott mindkét panaszosra, akik a szórakozóhelyen mint alkalmazott, illetve vezető dolgoztak.

A rendőrök által használt sértő kifejezések használata – azok bizonyítottsága esetén – az előbb kifejtettek okán alkalmas lehetett arra, hogy a panaszosok oldalán alapjogsértést eredményezzen, ezért azt a Testület külön vizsgálta eljárása során.

2) Vizsgálat tárgyává tette a Testület, hogy az intézkedést foganatosító rendőri szerv által ugyanezen események tárgyában lefolytatott vizsgálat nem zárja-e ki a Testület hatáskörét a panaszeljárással kapcsolatban.

A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések, valamint a rendőri intézkedések elleni panaszok egységes kezeléséről szóló 36/2008. (OT 19.) ORFK utasítás értelmében „az írásban tett beadványt a rendőri szerv szignálásra jogosult vezetője tartalma alapján elbírálja, és dönt arról, hogy azt az Rtv. IX. fejezetében meghatározott rendőri intézkedés elleni panaszként, a 2004. évi XXIX. törvény 141-143. §-ában meghatározott közérdekű kérelemként, panaszként és bejelentésként vagy egyéb módon kell kezelni.” Ugyanezen jogszabályhely értelmező rendelkezései között szerepel, hogy rendőri intézkedés, kényszerítő eszköz alkalmazása elleni panasz minősül „az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésében meghatározott rendőri intézkedés elleni panasz, amely az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, annak elmulasztása, illetve kényszerítő eszköz alkalmazása ellen irányul, amennyiben az intézkedés az érintett állampolgár jogát vagy jogos érdekét sérti”. A közérdekű bejelentés pedig olyan, „a 2004. évi XXIX. törvény 141. §-ának (3) bekezdésében meghatározott kérelem, amely olyan körülményre hívja fel a figyelmet, melynek orvoslása, illetőleg megszüntetése a közösség, vagy az egész társadalom érdekét szolgálja.”

Az I. rendű panaszos 2012. augusztus 27-én elektronikus panaszbeadványt terjesztett elő a BRFK Ügyeletére, amelyben a rendőrök intézkedés során tanúsított magatartását kifogásolta. A panaszt elbírálás végett a kerületi Rendőrkapitányságra továbbították. A kapitányságvezető a panaszt az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról 2004. évi XXIX. törvény (továbbiakban: Eu. tv.) 141-143. §-a alapján kivizsgálta és megállapításairól a panaszost 2012. szeptember 17-én levélben tájékoztatta.

A rendőri vizsgálat lezárulta előtt, 2012. szeptember 3-án töltötték ki a panaszosok a Testület honlapján található panaszbeadványt. Ebben részben megismételték általánosabb jellegű panaszukat, mely a rendőrök hangnemére vonatkozott, ugyanakkor konkrét, személyüket érintő panaszt is előadtak, mely a BRFK-ra megküldött panaszban nem szerepelt.

A panaszosok beadványának az Eu. tv. szerinti elbírálásából következik, hogy az ügy kivizsgálása érdekében közigazgatási vagy büntetőeljárás nem indult, amelynek következtében érdemi határozat sem született az ügyben. A panaszosoknak továbbá nem állt rendelkezésére olyan jogorvoslat, mely a rendőrségi válasszal szemben megfelelő felülvizsgálatot biztosított volna. Ezen felül a panaszosok a Testületnek megküldött panaszbeadványukban a rendőrségi panaszban megfogalmazottakon túlmenően egyéb konkrét sérelmüknek is hangot adtak.

A Testület álláspontja szerint az I. rendű panaszos által a BRFK-n előterjesztett beadványt nem lehetett volna az Eu. tv. szerinti közérdekű beadványnak vagy panasznak tekinteni, hiszen abban a panaszos egy öt kétségtelen módon érintő rendőri intézkedést, illetve az annak során tanúsított rendőri hangnemet kifogásolta, ezért a panaszbeadványa alapján rendőrségi panaszeljárásnak lett volna helye az Rtv. 92. § szerint. Mindezek alapján e vonatkozásban a rendőrség mulasztásban van azzal, hogy az Rtv.-ben szabályozott közigazgatási eljárást a panaszos határidőben előterjesztett beadványa alapján nem folytatta le.

Mindezekre tekintettel a Testület megállapította hatáskörét a panasz eljárás lefolytatására.

A panaszosok sérelmezték a helyszínen jelenlévő rendőröknek a szórakozóhely alkalmazottaira és vendégeire tett sértő, pejoratív, valamint nemi identitásukra vonatkozó provokatív kifejezések használatát. Az I. rendű panaszos ezen felül kifogásolta, hogy ruhája közszeméremsértő volta miatt visszaküldték a klubba az utcáról. A II. rendű panaszos pedig nehezményezte, hogy a vendégeknek nem biztosítottak a rendőrök lehetőséget arra, hogy rendezzék fogyasztásukat, ezáltal őt kár érte.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette mindkét panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát, valamint a II. rendű panaszosnak az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített vállalkozási szabadsághoz fűződő jogát, azon belül is a vállalkozás zavartalan folytatásához való alapvető jogát az alábbiak szerint.

(3) A Testület érdemben először azon panaszosi kifogást vizsgálta, hogy a rendőrök a jelenlévőket sértő, obszcén kifejezésekkel illették.

A panaszosok beadványa szerint az intézkedés során több alkalommal hangzott el az utcán álló rendőröktől a szórakozóhely alkalmazottainak és vendégeinek szexuális irányultságára az emberi méltóságot sértő módon utaló kifejezés („buzi”, „köcsög”), és előítéleteiknek és személyes undoruknak nyíltan hangot adtak hurrogással és kinevetéssel.

Jelen állásfoglalás III. szakaszának 1)-es pontjában kifejtettek alapján a panaszosok által kifogásolt rendőri magatartás – annak bizonyítottsága esetén – alkalmas volt arra, hogy emberi méltósághoz való joguk sérelmét vesse fel a közvetlenül személyüket érintő sértő kifejezés hiányában is.

A Testület számos állásfoglalásban rögzítette már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. A Testület hivatkozik az Rtv. 2. §-ára, melynek értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az

említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre különös súllyal nehezedik az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A helyszínen intézkedő rendőrök jelentéseikben egyezően úgy nyilatkoztak, hogy sem ők, sem a társszervek nem tettek provokatív, illetve sértő megjegyzéseket a vendégek és a személyzetre. A kiürítésről szóló információt a vendégek részére határozottan, lényegre törően, de mindenféle sértő kifejezést mellőzve közölték. Az intézkedés során az utcán tartózkodó r. főrm. jelentésében pedig azt állította, hogy a kifogásolt obszcén kifejezéseket a szórakozóhely portása használta az egyik vendéggel szemben.

Tekintettel arra, hogy a rendőrkapitányság munkatársai a panaszosok megalázó magatartásukat, hangnemüket és viselkedésüket érintő sérelmeit határozottan cáfolták, és egyéb olyan bizonyíték, amely az álláspontok közötti ellentmondás feloldására alkalmas lett volna, nem állt a Testület rendelkezésére, a Testület a panaszosok jogainak sérelmét illetően nem tudott megalapozott következtetéseket levonni.

Mindezek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy panaszosok emberi méltóságához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) Az I. rendű panaszos sérelmezte, hogy mikor az utcára kivonult a transzvarieté műsor fellépő ruhájában, az intézkedő rendőrök visszaküldték az épületbe azzal az indokkal, hogy a ruhája közszeméremstört.

A panaszosi előadással ellentétben áll a helyszínen intézkedő r. főrm. jelentése, aki a történetet máshogy rögzítette. Az irat szerint az utcára kiküldött személyek egyre türelmetlenebbek lettek, mire az I. rendű panaszos a vendégek megnyugtató véget az mondta, hogy ő az utcán is elő tudja adni a műsorát, mivel ott is le tud vetkőzni. Ezt követően a r. főrm. felhívta az I. rendű panaszos figyelmét arra, hogy utcai levetkőzése közszeméremstört lenne, ami további intézkedést vonna maga után.

A Testület e körben utalni kíván a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénynek (a továbbiakban Szabstv.) a rendőri intézkedés idején hatályos rendelkezéseire, melynek 192. § (1) bekezdése értelmében „[a]ki a közterületen, vagy nyilvános helyen, vagy közforgalmú közlekedési eszközön a közterületbe ütköző magatartást tanúsít, szabálysértést követ el”.

A panaszosi és rendőri állítások közt fennálló ellentmondás feltárására a Testületnek nem állt rendelkezésére egyéb bizonyíték, így az I. rendű panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét ez okból nem tudta megállapítani.

5) Végezetül a Testület a II. rendű panaszos azon kifogását vizsgálta, hogy a szórakozóhely második kiürítését követően a rendőrök nem tették lehetővé, hogy a vendégek fizessenek, ezáltal számára komoly károkat okozva.

Vizsgálata során a Testület elsődlegesen az arányosság Rtv.-ben rögzített követelményét vette alapul. Az arányosság követelményét általános jelleggel az Rtv. 15. §-a határozza meg, melynek (1) bekezdése értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Azt a panaszosok sem vonták kétségbe, hogy a rendőri jelenlét és a szórakozóhely kiürítése megfelelő jogi felhatalmazás és törvényes cél alapján történt. Az Rtv. 2. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a rendőrség „segítséget nyújt – jogszabályban meghatározott esetben – az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához”. A BRFK kerületi Rendőrkapitánysága a Testületnek eljuttatott Végrehajtási Terv elnevezésű dokumentum tanúsága szerint Dr. T. Z. r. ezredes utasítása alapján hajtotta végre az illetékességi területén található szórakozóhelyek fokozott ellenőrzését. Ennek során különösen vizsgálta a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendeletben foglaltak betartását. A rendelet 14. § (5) bekezdésének d) pontja alapján az ellenőrzést végző hatóság köteles a zenés-táncos rendezvény folytatását felfüggeszteni a rendezvényhelyszín engedély iránti kérelemben meghatározott befogadóképességének nyilvánvalóan jelentős túllépése esetén.

A II. rendű panaszos által vezetett C. U. szórakozóhely a kérdéses dátumon nem vitatottan 50 fő befogadására alkalmas engedéllyel rendelkezett. Ennek ellenére az első ellenőrzés alkalmával 130 főt, az ismételt ellenőrzés alkalmával pedig 97 főt számoltak a klubban. Ezáltal a fent ismertetett jogszabályok alapján a kikerkező hatóságnak jogi kötelezettsége keletkezett, hogy a rendezvényt felfüggeszse a jelenlévők biztonsága érdekében. A Testület az események értékelése kapcsán figyelemmel volt arra is, hogy az első ellenőrzés alkalmával a szórakozóhelyet csak részlegesen ürítették ki, visszaengedve a megengedett létszámot. Az aznapi ismételt ellenőrzés lehetőségére és a szabályok betartására – különösen a vendégek létszámára vonatkozóan – felhívták a II. rendű panaszos figyelmét. A fenti előzményeket követően a II. rendű panaszos nem vitatottan ismét a megengedett létszámot majdnem kétszeresen meghaladó vendéget engedett be a szórakozóhelyre, megszegve ezzel a tűzvédelmi előírásokat.

A rendőri jelentések egyezően rögzítik, hogy a szórakozóhely első, részleges kiürítését követően lehetőséget biztosítottak a vendégek számára fogyasztásuk rendezésére. A II. rendű panaszos azonban a második ellenőrzéssel kapcsolatban sérelmezte, hogy nem engedték a vendégeket fizetni. Ezzel kapcsolatban a rendőrségi iratok nem tartalmaznak semmiféle információt. Elfogadva a panaszosi állítást, a Testület ezzel kapcsolatban az alábbi megállapításra jutott.

A rendőri intézkedés – a szórakozóhely kiürítése – célja a helyszínen tartózkodó személyek biztonsága és testi épségének védelme érdekében a tűzvédelmi szabályok betartása volt, tekintettel az Rtv. 2. § (1) bekezdésére is, melynek értelmében a rendőrség „védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben (...)”. A rendőrök a társszervekkel a fokozatosság elvét szem előtt tartva nem zárták be a szórakozóhelyet a szabálytalanság észlelésekor, hanem a klubot csak részlegesen ürítették ki. A panaszos figyelmét pedig felhívták a szabályok betartására és ismételt ellenőrzési jogosultságukra.

A fentiekben kifejtettek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy – bár a fogyasztások ki nem fizetése kétségkívül vagyoni hátránnyal járt a II. rendű panaszos számára –, a rendőri szerv jogszerűen korlátozta a II. rendű panaszosnak a vállalkozás zavartalan folytatásához fűződő alapvető jogát.

IV.

Az egymásnak ellentmondó iratok alapján nem állt módjában a Testületnek állást foglalni abban a kérdésben, hogy sérült-e a panaszosok emberi méltóságához való joga a rendőrök által használt sértő kifejezések és lealacsonyító magatartásuk okán. Végül megállapította a Testület, hogy nem sérült a II. rendű panaszos vállalkozás zavartalan folytatásához fűződő alapvető való joga azzal összefüggésben, hogy az intézkedő rendőrök nem biztosítottak lehetőséget arra, hogy a szórakozóhely vendégei rendezzék fogyasztásukat. A fentiekre tekintettel a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. június 12.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Különvélemény

a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) által a panaszosok² panasza tárgyában 188/2013. (VI. 12.) számon hozott állásfoglalásához.

A Testület többségének álláspontjával két tekintetben nem értek egyet. Ezek az alábbiak.

1) Az állásfoglalás helyesen rögzíti, hogy „az I. rendű panaszos által a BRFK-n előterjesztett beadványt nem lehetett volna az Eu.tv. szerinti közérdekű beadványnak vagy panasznak tekintetni, hiszen abban a panaszos egy öt kétségtelen módon érintő rendőri intézkedést, illetve az annak során tanúsított rendőri hangnemet kifogásolta, ezért a panaszbeadványa alapján rendőrségi panaszeljárásnak lett volna helye az Rtv. 92. § szerint”, azonban nem vonja le ebből azt a szükségszerű következtetést, hogy a rendőrség ezen eljárása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való jogát, noha korábbi ügyekben – például a 274/2011. (X. 5.) számú állásfoglalásban – a Testület a panaszok nem megfelelő kezelése kapcsán többször megállapított ilyen alapjogsérelmet.

Nem látom – és a többségi álláspont sem adja – semmilyen ésszerű indokát annak, hogy jelen ügyben a Testület nem így járt el.

2) Nem értek egyet azzal, hogy a rendőrség jogszerűen korlátozta a II. r. panaszos vállalkozási szabadságát akkor, amikor a második alkalommal úgy ürítette ki a szórakozóhelyet, hogy a vendégeknek nem biztosított lehetőséget a fogyasztásuk megfizetésére.

Elfogadom, hogy a hely kiürítése legitim célt, a vendégek testi épségének, biztonságának garantálását szolgálta, egy rendőri intézkedés jogszerűségéhez azonban az is szükséges, hogy az megfeleljen az arányosság Rtv. 15. § szerinti követelményének, azaz csak olyan mértékű jogkorlátozást valósítson meg és kárt okozzon, amely a legitim cél eléréséhez feltétlenül szükséges.

Azt, hogy a kiürítés olyan módon történő megvalósítása, amely lehetetlenné tette a vendégek tartozásának rendezését, nem tekinthető arányos jogkorlátozásnak, éppen az igazolja, hogy első alkalommal a rendőrök megoldhatóvá tették a számlák kifizetését. Márpedig a rendőrök beszámolóí szerint az első alkalommal lényegesen több – 130 – személy tartózkodott a szórakozóhelyen, mint másodszor, amikor a rendőrök 97 vendéget számoltak össze. Ha pedig az első alkalommal meg lehetett oldani a legitim cél veszélyeztetése nélkül, hogy a vendégek a fogyasztásukat kifizessék, akkor nyilvánvaló, hogy másodszor, amikor kisebb tömeget kellett kezelni, nem lehetett arányos jogkorlátozás a számlák rendezését megakadályozó kiürítési mód.

Fel kell rá hívni a figyelmet, hogy a helyiség ilyen kiürítése gyakorlati hatását tekintve az engedélyezett vendégszám túllépésének pénzügyi szankciója, hiszen nyilvánvaló anyagi veszteséget eredményez az üzemeltető oldalán. Azonban a vonatkozó jogszabályok (amelyek a meg nem fizetett fogyasztás rendezésének egyébként kézenfekvő kérdésére egyáltalán nem térnek ki) ilyen jellegű szankció alkalmazását nem teszik lehetővé a rendőrség számára, amiből egyértelműen az következik, hogy a szórakozóhelyek kiürítésekor főszabály szerint lehetővé kell tenni a számlák rendezését, és csak kivételes esetekben (az életet, testi épséget, vagyonbiztonságot kellő közvetlenséggel fenyegető helyzetekben) lehet ettől eltekinteni, mely

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

esetekben a rendőrség nyilvánvalóan mentesül a felmerülő kárral kapcsolatos felelősség alól az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében, amely szerint az intézkedési kötelezettség körében okozott kárért a rendőrségnek csak akkor kell kártalanítania a károsultat, ha az az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen.

Úgy gondolom a fentiek alapján, hogy jelen panaszt – az okozott kárra és az eset által felvetett általános jellegű problémára is tekintettel – súlyos alapjogsértés megállapítása mellett meg kellett volna küldeni az országos rendőr-főkapitánynak.

Budapest, 2013. június 12.

dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET